



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Zijn linkse partijen te vertrouwen in tijden van hoge werkloosheid?

Vliet, O.P. van; Vliet O. van

Citation

Vliet, O. P. van. (2012). Zijn linkse partijen te vertrouwen in tijden van hoge werkloosheid? *Me Judice*, (7 sept 2012). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/42434>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/42434>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bron:

Olaf van Vliet, 2012, "Zijn linkse partijen te vertrouwen in tijden van hoge werkloosheid?" , www.mejudice.nl, 7 september 2012.

Zijn linkse partijen te vertrouwen in tijden van hoge werkloosheid?

Olaf van Vliet
Universiteit Leiden

In tijden van verkiezingen worden linkse partijen steevast als potverteerder neergezet. In zware tijden worden genereuze uitkeringen gehandhaafd en wordt minder op de staatskas gelet. De Leidse econoom Van Vliet laat op basis van een internationale vergelijking zien dat dit beeld niet opgaat: in tijden van hoge werkloosheid gaan zelfs linkse partijen bezuinigen op werkloosheidsuitkeringen en letten op de overheidsbegroting.

Groeiende werkloosheid

Sinds het toeslaan van de kredietcrisis hebben in de meeste Europese landen verkiezingen plaatsgevonden. In deze verkiezingen staan steeds twee onderwerpen centraal. In de eerste plaats verschillen de politieke partijen over de rol van Brussel in het oplossen van de crisis. Het tweede discussiepunt betreft de binnenlandse economische problemen en de aanpak daarvan door de nationale overheid. Als gevolg van de kredietcrisis en de schulden crisis is de werkloosheid de afgelopen jaren in bijna alle Europese landen flink gestegen. De politieke strijd over de vraag hoe om te gaan met de hoge werkloosheid en de gevolgen voor de overheidsfinanciën is veelal gevoerd langs de klassieke tegenstellingen tussen linkse en rechtse partijen. Linkse partijen spreken hun voorkeur uit voor het behoud van een sterk sociaal stelsel. Rechtse partijen willen van oudsher meestal de generositeit van sociale uitkeringen beperken.

In sommige landen hebben linkse partijen de verkiezingen gewonnen, zoals de socialistische partij van de Franse president François Hollande. In andere landen hebben rechtse partijen de verkiezingen gewonnen, zoals de partij van de Spaanse premier Mariano Rajoy. Het is echter de vraag in hoeverre de verschillende verkiezingsuitslagen

zullen leiden tot verschillende hervormingen ten aanzien van de sociale zekerheid. De hoge werkloosheid belemmert politieke partijen in het uitvoeren van hun eigen beleidsvoorkeuren. Dat stelt Europese regeringen voor lastige keuzes.

Dilemma's

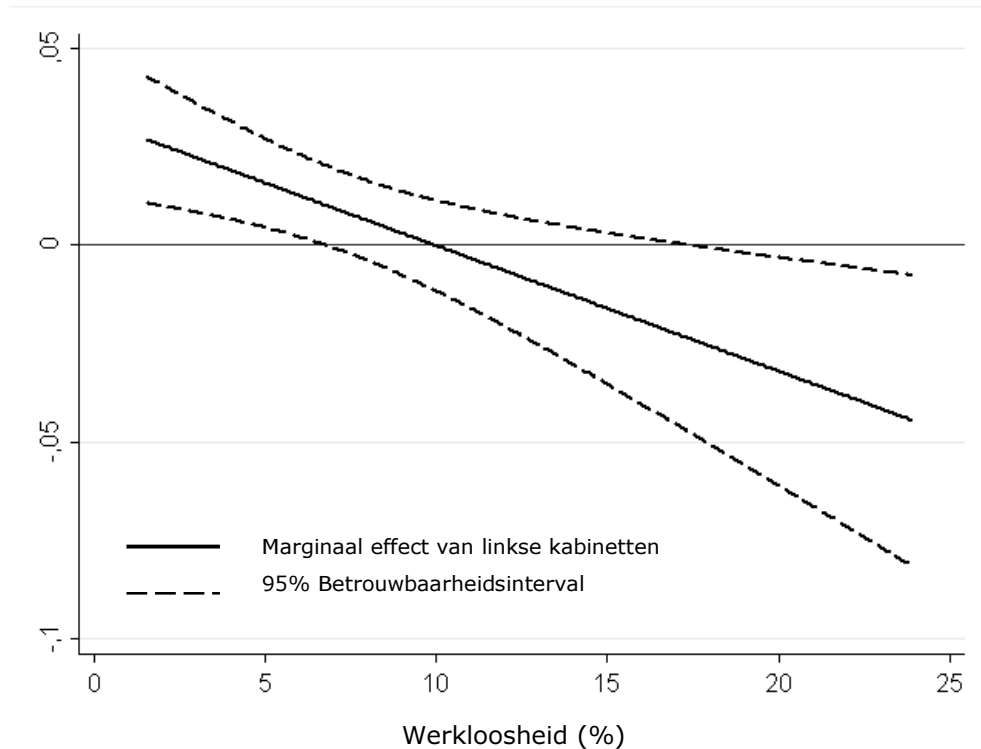
Eenzijds ontstaat er druk op regeringen om te bezuinigen. Hoge werkloosheid leidt tot hoge uitgaven aan werkloosheidsuitkeringen en daarom tot krappe overheidsfinanciën. Anderzijds voelen kiezers zich onzekerder wanneer het risico om werkloos te raken groter wordt en zullen zij meer belang hechten aan inkomensbescherming bij werkloosheid. Dit maakt het voor kabinetspartijen moeilijker om te bezuinigen op werkloosheidsuitkeringen. Immers, bezuinigingen zouden bij de volgende verkiezingen kunnen worden afgestraft. De krappe overheidsfinanciën maken het met name voor linkse partijen moeilijker om hun voorkeur voor genereuze werkloosheidsuitkeringen te handhaven. Het grotere belang dat kiezers hechten aan werkloosheidsuitkeringen zou vooral rechtse partijen belemmeren om uitkeringen minder genereus te maken.

In een recente internationaal vergelijkende studie is de samenhang tussen de politieke kleur van kabinetspartijen en de hoogte van werkloosheidsuitkeringen onderzocht (Van Vliet et al, 2012). Deze studie beslaat alle 27 lidstaten van de Europese Unie en heeft betrekking op de periode 1990-2009. Om de hoogte van werkloosheidsuitkeringen te kunnen vergelijken tussen landen en door de tijd is gebruikt gemaakt van de netto vervangingsratio: de verhouding tussen het netto inkomen uit een werkloosheidsuitkering en het netto inkomen uit werk. Daarbij is gekeken naar de hoogte van de uitkering in de beginfase van werkloosheid. Andere kenmerken, zoals de duur van de uitkering, zijn niet in de analyse meegenomen. Voorts is in de berekeningen uitgegaan van een 40 jaar oude werknemer die een gemiddeld salaris verdient.

De resultaten van de studie laten zien dat er een positief verband bestaat tussen het aantal kabinetsetels van linkse partijen en de hoogte van werkloosheidsuitkeringen. Hiermee wordt dus het beeld bevestigd dat de meeste mensen van 'links' hebben. Echter, de stand van de werkloosheid is wel van invloed op dit linkse effect. Het effect blijkt namelijk kleiner te worden naarmate de werkloosheid stijgt. Wanneer meer dan ongeveer 10 procent van de beroepsbevolking werkloos is, slaat het positieve effect van linkse kabinetspartijen om in een negatief effect (zie figuur 1). Bij hoge werkloosheid bezuinigen linkse kabinetspartijen dus op werkloosheidsuitkeringen. Dit suggereert dat bij een hoge werkloosheid het remmende effect dat uitgaat van de druk op de overheidsfinanciën sterker is dan het effect van de toegenomen vraag naar

inkomensbescherming van kiezers. De studie heeft geen robuuste uitkomsten opgeleverd voor wat betreft het effect van rechtse kabinetspartijen op werkloosheidsuitkeringen.

Figuur 1. Geschat marginaal effect van linkse kabinetsetels op netto vervangingsratio's bij verschillende werkloosheidspercentages.



Noot: De figuur is gebaseerd op een paneldataregressie met de volgende controlevariabelen: index voor overleg tussen sociale partners, handelsopenheid, werkloosheid, BBP per hoofd van de bevolking. De regressie bevat landendummies en jarendummies; de storingsterm volgt een AR(1)-proces.

Conclusies

In de politiek zouden deze bevindingen op twee manieren kunnen worden geduid. In de eerste plaats zouden linkse partijen de kritiek kunnen krijgen dat hun voornemens voor een sterk sociaal stelsel geen stand houden wanneer het economisch gezien slechter gaat. Kiezers zouden kunnen redeneren dat werkloosheidsuitkeringen juist bedoeld zijn voor de situaties waarin de werkloosheid hoog is. In de tweede plaats zouden linkse partijen de bevindingen ook in hun voordeel kunnen uitleggen. Zij zouden kunnen beargumenteren

dat zij inderdaad streven naar een sterk sociaal stelsel, maar dat zij ook oog hebben voor gezonde overheidsfinanciën.

Referentie

Van Vliet, O., K. Caminada en K. Goudswaard (2012) The Political Economy of Labour Market Policies in Western and Eastern European Countries. NEUJOBS Working Paper, te verschijnen.

Copyright

De titel en eerste zinnen van dit artikel mogen zonder toestemming worden overgenomen met de bronvermelding www.mejudice.nl en, indien online, een link naar het artikel. Volledige overname is slechts beperkt toegestaan. Voor meer informatie, zie onze [copyright richtlijnen](#).